
REGIONALNA DYREKCJA LASÓW PAŃSTWOWYCH W TORUNIU

NADLEŚNICTWO DOBRZEJEWICE

**Program edukacji leśnej społeczeństwa
w Nadleśnictwie Dobrzejewice
na lata 2024 - 2033**

Akceptuje:

P.O. NADLEŚNICTWO
NADLEŚNICTWO DOBRZEJEWICE

Jarosław Kuczaj

Zatwierdzam:

Zastępca Dyrektora ds. Gospodark i Leśnej
p. p. Dyrektora Regionalnej Dyrekcji
Lasów Państwowych w Toruniu

Bartosz Pewniak

Zawały, 1 września 2023

Program powstał przy udziale Komisji „Programu edukacji leśnej społeczeństwa w Nadleśnictwie Dobrzejewice”, powołanej przez Nadleśniczego Nadleśnictwa Dobrzejewice Decyzją nr 50/2022 z dnia 25.11.2022 roku, Zn. Spr. ZG.7161.100.2022, w składzie:

- Weronika Wróblewska – członek
- Kamila Czajka – przewodnicząca
- Jolanta Sadowska – członek,
- Ryszard Altyn – członek,
- Tomasz Kozłowski – członek

oraz jako gość w ramach konsultacji społecznych:

- Magdalena Kwiatkowska

Spis Treści:

Spis Treści:.....	3
1. Wprowadzenie.....	4
1.1. Podstawy prawne „Programu”	4
1.2. Edukacja leśna w Nadleśnictwie Dobrzejewice w minionym okresie.....	6
2. Ustalenia Komisji Programu edukacji leśnej społeczeństwa w Nadleśnictwie Dobrzejewice.....	12
3. Charakterystyka naturalnych walorów edukacyjnych nadleśnictwa.....	17
4. Baza edukacyjna nadleśnictwa.....	18
4.1. Powierzchnia edukacyjna w Gospodarstwie Szkółkarskim Bielawy.....	19
4.2. Ścieżka rowerowa w Leśnictwie Komorowo.....	21
4.3. „Zielony Zakątek”	22
4.4. Punkt edukacyjny Wąkole.....	23
4.5. Materiały edukacyjne	24
5. Obiekty edukacji przyrodniczej innych podmiotów, znajdujące się na terenie Nadleśnictwa Dobrzejewice.....	25
6. Partnerzy w zakresie edukacji leśnej społeczeństwa.....	26
7. Plany roczne działalności edukacyjnej.....	26
8. Sprawozdania roczne z działalności edukacyjnej	26

1. WPROWADZENIE.

1.1. Podstawy prawne „Programu”

1.1.1. Cele edukacji leśnej

Edukacja to proces przekazywania określonej wiedzy, który ma za zadanie kształtować światopogląd człowieka i jego postawę oraz podstawy funkcjonowania w otaczającej rzeczywistości. Ma za zadanie nauczać i wychowywać w sposób świadomy kreując osobowość i świadomość ludzką, także w stosunku do przyrody.

Generalnymi celami edukacji leśnej są:

- nauczanie podstaw zrównoważonego użytkowania lasów i sposobów ich ochrony, uświadomienie o licznych funkcjach i korzyściach płynących z lasów, w szczególności o funkcjach ochronnych, społecznych i produkcyjnych;
- zapoznanie z różnorodną interdyscyplinarną i żmudną pracą leśników dla przyszłych pokoleń, budowanie zaufania społecznego i pozytywnego wizerunku działalności zawodowej leśników, przedstawienie działalności Lasów Państwowych w ochronie przyrody i środowiska przyrodniczego, kształtowanie wizerunku Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe (PGL LP) jako właściwego podmiotu umiejętnie zarządzającego powierzonymi mu zasobami leśnymi;
- podnoszenie świadomości społeczeństwa w zakresie wiekowej praktyki racjonalnego użytkowania zasobów leśnych, w tym promocja drewna jako surowca odnawialnego oraz upowszechnianie historii leśnictwa;
- pobudzenie do twórczego działania zmierzającego do umiarkowanego i oszczędnego korzystania z zasobów leśnych;
- zaszczepienia potrzeby reagowania na zagrożenia środowiska leśnego oraz potrzeby przestrzegania norm i zakazów w stosunku do ekosystemów leśnych;
- kształtowania nawyków kulturalnego zachowania się w lesie oraz poczucia moralnej odpowiedzialności za ochronę lasów.

Cele edukacji leśnej należy realizować w oparciu o następujące treści:

- budowa i funkcjonowanie ekosystemów leśnych,
- produkcyjne i pozaprodukcyjne znaczenie lasu,
- zagrożenia i ochrona lasów,
- ochrona przyrody,
- rola leśnika w gospodarowaniu zasobami przyrody.

Bardzo licznym adresatem oferty edukacyjnej Nadleśnictwa są dzieci i młodzież szkolna.

Edukacja leśna oraz nauczanie przedmiotów przyrodniczych zarówno w szkole podstawowej, jak i średniej, powinno być przeprowadzane w dużej części w terenie. W trakcie takich zajęć uczeń poznaje bogactwo i złożoność środowiska oraz jego zróżnicowanie, a także istniejące w nim relacje, mechanizmy. Proces ten zachodzi w szczególny sposób, gdy ma to miejsce w najbliższej okolicy, z którą uczeń się utożsamia i jest związany emocjonalnie (tzw. „mała Ojczyzna”).

Material/podstawa programowa szkół, która jest do przyswojenia przez ucznia – to dopiero wstęp i grunt, na którym może leśnik nauczyć sposobu patrzenia na przyrodę przez pryzmat ochrony i zrównoważonego wykorzystywania jej dóbr.

1.1.2. Podstawy prawne edukacji leśnej

Zadania edukacji leśnej społeczeństwa określają w Lasach Państwowych następujące dokumenty:

- „Polityka Leśna Państwa” przyjęta w 1997 roku,
- „Kierunki rozwoju edukacji leśnej społeczeństwa w Lasach Państwowych” wprowadzone do stosowania Zarządzeniem nr 57 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z 9 maja 2003 roku,
- „Wytyczne do tworzenia programu edukacji leśnej społeczeństwa w nadleśnictwie” wprowadzone do stosowania Zarządzeniem nr 57 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z 9 maja 2003 roku.

Zgodnie z Zarządzeniem nr 57 Dyrektora Generalnego LP, Nadleśniczy Nadleśnictwa Dobrzejewice Decyzją nr 50/2022 z dnia 25.11.2022 roku (Zn. Spr. ZG.7161.100.2022) powołał Komisję „Programu edukacji leśnej społeczeństwa w Nadleśnictwie Dobrzejewice”.

1.2. Edukacja leśna w Nadleśnictwie Dobrzejewice w minionym okresie

Edukacja Leśna w Nadleśnictwie Dobrzejewice prowadzona jest od wielu lat.

W 1998 roku powstał pomysł, a następnie obiekt - powierzchni edukacyjnej, w oparciu o Szkołkę Leśną „Bielawy”. Lokalizacja tego obiektu, od momentu utworzenia cieszy się ogromnym powodzeniem wśród dzieci i młodzieży toruńskich szkół oraz uczelni. Zainteresowanie zajęciami wciąż rośnie i gromadzi na szkółce społeczność głównie związaną ze środowiskiem miejskim.

Fot. 1. Gospodarstwo Szkołkarskie Bielawy widziane z lotu ptaka (Fot. Daniel Janczyk)

Na szkółce odbywa się większość zajęć edukacyjnych i spotkań terenowych prowadzonych przez Nadleśnictwo Dobrzejewice. Zapotrzebowanie (tylko) okolicznych szkół jest tak duże, że pozwala na zrealizowanie jedynie części wniosków o zajęcia. Atrakcyjność szkółki związana z możliwością „podpatrzenia” produkcji sadzonek to jedno, zaś bliskie sąsiedztwo lasu i łatwy dostęp z aglomeracji miejskiej – drugie. Edukacja o lesie prowadzona przez leśników - to alternatywa dla komercyjnych ośrodków związanych z edukacją ekologiczną położonych w innych podtoruńskich lokalizacjach.

Sezonowość zainteresowania edukacją (wiosna i jesień) w tym szkółkarskim obiekcie, zbiega się z intensywnością pracy szkółki (siewy, wywozy sadzonek). Przekłada się to na dodatkowe obciążenie pracowników szkółki oraz szczególny nacisk na zapewnienie

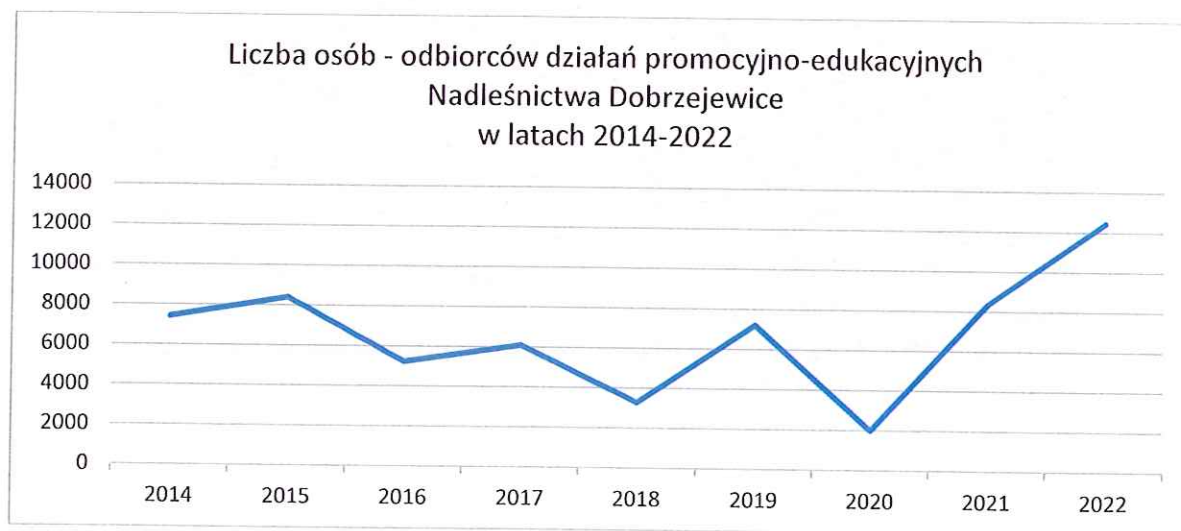
bezpieczeństwa uczestnikom edukacji (ruch pojazdów wysokotonażowych, transport wewnętrzny sadzonek itp.).

Średnia ilość odbiorców edukacji w latach 2014-2022 na terenie Nadleśnictwa Dobrzejewice przekracza rozmiar 6 tys. osób rocznie (z uwzględnieniem roku 2020 pandemii) – Tab. 1.

Tab.1. Zestawienie liczby osób/odbiorców działań promocyjno-edukacyjnych w latach 2014-2022 (9 lat)

Lata	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Razem
Zajęcia edukacyjne	4420	4038	3181	5250	2279	6207	2010	3857	4442	35684
Stoiska edukacyjne	3000	4360	2050	840	1000	1000	0	4500	8000	24750
Suma (osób)	7420	8398	5231	6090	3279	7207	2010	8357	12442	60434

Ryc. 1. Liczba osób - odbiorców działań promocyjno-edukacyjnych Nadleśnictwa Dobrzejewice w latach 2014-2022

Nadleśnictwo, ze względu na sąsiedztwo z Toruniem, ma ogromne potrzeby budowania i utrzymywania dobrych relacji ze społeczeństwem (współpraca z licznymi podmiotami) jak również działań profilaktycznych o znaczeniu informacyjnym, edukacyjnym i wychowawczym. Dobra współpraca ze społeczeństwem wymaga dużego zaangażowania ze

strony leśników. Na terenie nadleśnictwa trwa intensywna rozbudowa przyleśnych osiedli (tzw. „sypialnie dla Torunia”) oraz napływ ludności miejskiej na tereny wiejsko-leśne. Wiąże się to z częstymi incydentami związanymi z negatywnymi nastrojami społecznymi w stosunku do prowadzonej gospodarki leśnej. Nastroje społeczne są rozpoznawane m.in w ramach obsługi medialnej nadleśnictwa, a powstające kryzysy na linii społeczeństwo – gospodarka leśna, rozwiązywane w ramach akcji informacyjnych i spotkań mediacyjnych, utrzymanych w atmosferze wzajemnego szacunku i zrozumienia.

Komunikacja ze społeczeństwem realizowana jest poprzez aktywność leśników w inicjatywach społecznych, kontaktach z Ochotniczymi Strażami Pożarniczymi czy Kołami Gospodyń Wiejskich, także w trakcie kameralnych rozmów w kancelariach leśniczych np. w trakcie sprzedaży drewna.

Fot. 2. Proces zabudowy jednorodzinnej śródleśnych terenów na przykładzie miejscowości Silno (Fot. Łukasz Kotek)

Fot. 3. Sąsiedztwo lasów Nadleśnictwa Dobrzejewice i zabudowań w miejscowości Brzozówka (Fot. Kamil Bojanowski)

Nadleśnictwo Dobrzejewice uczestniczy w edukacji dzieci, młodzieży i dorosłych poprzez:

a. **Kontakt z lokalnym społeczeństwem** – otwartość służby leśnej do rozmów i spotkań na których poruszany jest temat roli Lasów Państwowych w zachowaniu trwałości i ciągłości lasów w Polsce oraz zasad prawidłowego zachowania się w lesie w tym ochrony przeciwpożarowej i szkodnictwa leśnego. Działania te są inicjowane i organizowane przez Nadleśnictwo bądź - na zaproszenie/wniosek o przeprowadzanie zajęć edukacyjnych (spacery w lesie, zwiedzanie szkółki leśnej, spotkania - przy ognisku, na sali multimedialnej itp.).

b. Prowadzenie edukacji **w szkołach** w formie zajęć zamawianych: prezentacje multimedialne, pokazy filmów, warsztaty, wystąpienia itp. dla dzieci i młodzieży (na wszystkich poziomach kształcenia): o tematyce przeciwpożarowej, o pracy leśnika, o zrównoważonej gospodarce leśnej – wg zgłoszonych potrzeb.

c. Prowadzenie zajęć dydaktycznych na temat pracy leśnika i roli Lasów Państwowych **na obiektach edukacyjnych** Nadleśnictwa.

d. Wspieranie i promocja imprez okolicznościowych związanych z ekologią, przyrodą i lasami:

-
- obchody Dni Ziemi – wg zgłoszonych potrzeb
 - obchody Dnia Drzewa - wg zgłoszonych potrzeb,
 - obchody Święta Niezapominajki - wg zgłoszonych potrzeb,
 - promocja szkółki leśnej i jej produktów oraz edukacja przyrodnicza prowadzona na szkółce,
 - kontynuacja spotkań z młodzieżą niepełnosprawną,
 - spotkania z przedstawicielami służb mundurowych,
 - organizacja akcji społecznych związanych z sadzeniem drzew np. „Posadź swoje drzewko”,
 - promocyjne działania związane z przekazywaniem sadzonek a w okresie przedświątecznym – choinek.
- e. Udział Nadleśnictwa w konkursach jako współorganizator bądź jako fundator nagród. Udział leśników w pracach komisji konkursowych jako leśnego specjalisty.
- f. Utrzymanie stałej współpracy z pomiotami zewnętrznymi, takimi jak:
- Przedszkola („Słoneczko”, „Jacek i Agatka”, „W stumilowym lesie”)
 - Zespoły Szkół w Dobrzejewicach, Obrowie;
 - Szkoły Podstawowe w: Osieku nad Wisłą, Czernikowie, Osówce, Lipnie (nr 2, 3, 5), Cyprianie, Brzozówce, Makowiskach, Bobrownikach, Radomicach, Maliszewie, Trzebiegoszczu, Wichowie, Rachcinie, Fabiankach, Nasiegniewie Chrystkowie;
 - Szkoły podstawowe, średnie i wyższe z terenu miasta Torunia, w tym: SP nr 2,5,19,15,29,31, 32, 35 Szkoły Specjalne nr 19 i 26 oraz inne wg zgłoszonych potrzeb,
 - Stowarzyszenia takie jak: „Pszczela cuda”, „Kamienica Inicjatyw” z Torunia, Lokalna Grupa Działania „Podgrodzie Toruńskie”, „Nasze Silno”, „Kurs na Obrowo”, „Czyż Nie”, „MotoToruń”, „Mała Armia” w Lipnie itd.
 - Stowarzyszenia sportowe takie jak „ParkRun” (biegi), „Wytrwam” (nordic walking), Kometa Obrowo (rowery) itp.
 - Gminne Ośrodki Kultury w Lipnie, Osieku itd.
 - Miejskie i Gminne Ośrodki Sportu i Rekreacji m.in. w Lipnie,
 - Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania w Toruniu,
 - Oddziały PTTK i harcerze,
 - Polskie Towarzystwo Leśne – Okręg Toruń,
-

-
- Koła Łowieckie z terenu Nadleśnictwa,
 - Polski Związek Wędkarski, Związek Kynologiczny,
 - Rady Gmin: Toruń, Lubicz, Obrowo, Czernikowo, Bobrowniki, Lipno, Fabianki, Urząd Miasta Torunia (Wydział Środowiska i Ekologii),
 - Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki wodnej w Toruniu,
 - Uniwersytet Trzeciego Wieku
 - Firmy komercyjne, takie jak: Karat Recykling S.A. – wg bieżącego zapotrzebowania.

g. wpieranie i promocja imprez okolicznościowych na stoisku promocyjno-edukacyjnym Lasów Państwowych poprzez quizy, kontakt bezpośredni z uczestnikami happeningów.

Nadleśnictwo Dobrzejewice włącza się w akcję „**Sprzątanie Świata**” na zarządzanym terenie. Nadleśnictwo zabezpiecza worki na śmieci i rękawice jednorazowe oraz zorganizuje ognisko. Leśniczowie i podleśniczowie we współpracy z lokalnymi szkołami przygotowują akcję na terenie swoich leśnictw. Razem z Miejskim Ośrodkiem Edukacji Ekologicznej przy MPO w Toruniu, Nadleśnictwo współorganizuje akcje na terenie miasta Torunia.

Na terenie Gospodarstwa Szkółkarskiego Bielawy odbywają się także toruńskie obchody „**Święta Drzewa**” we współpracy ze Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Sanitarnych, Oddział Toruń.

Organizacja na terenie Nadleśnictwa Dobrzejewice akcji ogólnopolskich takich jak: „**SadziMy**”, „**SprzątaMy**”, „**Choinka za krew**” i „**Łączy nas drzewa**” – przebiega według ustaleń i wytycznych jednostek centralnych Lasów Państwowych.

Do osób dorosłych i turystów indywidualnych kierowana jest oferta edukacyjna w postaci tablic informacyjnych promujących: piękno lasu, zasady prawidłowego zachowania się w lesie i ochronę ekosystemów leśnych przed szkodnictwem i pożarami. Jest to forma edukacji biernej. Największy udział w odbiorze tej formy edukacji miały osoby zamieszkujące i odwiedzające teren nadleśnictwa, w ramach: wypoczynku jednodniowego (turystyki krótkopobytowej), ruchu komunikacyjnego (np. rowerowego Toruń-Osiek-Obrowo czy do przeprawy promowej na wysokości Nieszawy), sezonowej turystyki związanej ze zbieractwem jagód i grzybów.

Od wielu lat Nadleśnictwo ściśle współpracuje z wykładowcami **Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu**. Na terenie Nadleśnictwa odbywają się zajęcia terenowe.

2. USTALENIA KOMISJI PROGRAMU EDUKACJI LEŚNEJ SPOŁECZEŃSTWA W NADLEŚNICTWIE DOBRZEJEWICE

W dniu 30.03.2023 r. odbyło się pierwsze posiedzenie Komisji Programu, podczas którego przyjęto następujące założenia do „Programu edukacji leśnej społeczeństwa w Nadleśnictwie Dobrzejewice”:

1. Baza edukacyjna

Proponuje się utrzymać dotychczasowe punkty edukacyjne w Leśnictwach: Bielawy, Obrowo, Komorowo oraz Wąkole.

W planach perspektywnych należy zauważyć i wykorzystać potencjał bardzo dużego zainteresowania mieszkańców Torunia - zajęciami edukacyjnymi na szkółce. Zauważono potrzebę profesjonalnego miejsca/przestrzeni/centrum leśnej edukacji prowadzonej przez leśników dla mieszkańców miast, gdzie mówiono by o potrzebie gospodarki leśnej. W miejscu tym, wzorując się na tzw. wioskach tematycznych, eko-fermach i różnego typu agroturystycznych punktach, które cieszą się dużym zainteresowaniem dzieci i dorosłych, byłaby możliwość doświadczenia drewna, jego ewentualnego braku i jego wartości - jako surowca odnawialnego. Takie miejsca, to czasem jedyna okazja dla tych osób, by podejrzeć „skąd bierze się drewno” i doświadczyć, że „drewno jest z lasu”.

W związku z odwiedzaniem powierzchni edukacyjnej w Gospodarstwie Szkółkarskim Bielawy przez grupy dzieci i dorosłych ze szkół specjalnych z Torunia, w tym osoby z niepełnosprawnościami czy autyzmem, zauważono potrzebę stworzenia profesjonalnej przestrzeni dla takich osób - z dostosowaniem do sensorycznego odbioru lasu i treści przyrodniczych (nowatorska inicjatywa na skalę regionalną i ponadregionalną) - w miarę możliwości uzyskania wsparcia merytorycznego i finansowego ze źródeł zewnętrznych.

2. Materiały edukacyjne

Wskazuje się na potrzebę przygotowania makiet/tablic/gablot o tematyce związanej z gospodarką leśną, w tym posiadanie egzemplarza w nadleśnictwie do wypożyczenia dla szkół.

3. Działania edukacyjne

Uczestnicy spotkania zaakcentowali wartość leśnych spacerów edukacyjnych oraz warsztatów jako najlepszych metod na przekazywanie wiedzy. Należy kontynuować udział leśników ze stoiskiem w akcjach edukacyjnych i wydarzeniach. Należy kontynuować komunikację i edukację poprzez multimedia, w tym portale społecznościowe – strona internetowa i facebook.

4. Partnerzy

Wnioskuje się o utrzymanie dotychczasowego poziomu współpracy z instytucjami, szkołami, stowarzyszeniami, grupami zainteresowania. Tak jak dotąd leśnicy powinni najbardziej angażować się we współpracę z lokalnymi mieszkańcami (w tym dorosłymi!) z terenu Nadleśnictwa - na poziomie sołectw, gmin, miast.

5. Wydawnictwa w nadleśnictwie

Ze względu na brak publikacji/map/albumów oraz przestarzałość formy i treści na posiadanych ulotkach Nadleśnictwa, priorytetowe staje się przygotowanie:

- folderu informacyjno-edukacyjnego o Nadleśnictwie;
- ulotki informacyjno-edukacyjnej o Gospodarstwie Szkółkarskim Bielawy;
- mapy przyrodniczo-turystycznej z treściami edukacyjnymi Nadleśnictwa;
- albumu z opisem przyrodniczym i edukacyjnym zdjęć wykonanych na terenie Nadleśnictwa.

6. Walory przyrodniczo-leśne

Atutami przyrodniczo-krajobrazowymi terenu Nadleśnictwa jakie akcentowano podczas prac komisji były: rzeka Wisła i las.

Las borowy na wydmach z niewielkim podszytem to typ lasu, który jest najchętniej odwiedzany przez ludzi – przejrzysty („bezpieczny”), pro-zdrowotny i neutralizujący wpływ

stresu na życie człowieka. Drzewa wytwarzają fitoncydy, czyli naturalne substancje bakteriobójcze i grzybobójcze. Sosnowe olejki eteryczne działają bakteriobójczo, rozgrzewająco, antydepresyjnie, uspokajająco, przeciwwirusowo. Lasy wokół Torunia to bufor i najbliższe naturalne miejsce do wypoczynku (także aktywnego) w lesie dla mieszkańców miasta. To także źródło surowca drzewnego dla okolicznych mieszkańców i lokalnych przedsiębiorców, o czym należy o tym przypominać.

7. Cele edukacji

- Edukacja prowadzona przez leśników nie powinna być tylko nauczaniem przyrodniczym. Poznawanie poszczególnych elementów przyrody to nie cel – ale narzędzie, do uświadamiania procesów zachodzących w przyrodzie i korzyści jakie człowiek czerpie z lasu. Należy skupić się w edukacji dotyczącej gospodarki leśnej na grupie dorosłych odbiorców.
- W działalności edukacyjnej Nadleśnictwa, warto uwzględnić lokalne atrakcje przyrodnicze, turystyczne ale także te kulturowe i historyczne. Dbając o zachowanie pamięci i lokalnej historii, należy dotrzeć i rozpowszechnić informację na temat postaci miejscowego leśnika o nazwisku Łacki, który odznaczył się konspiracyjną działalnością w ramach struktur Armii Krajowej.
- Należy wdrażać holistyczne podejście do lasu jako ekosystemu. Dobrze, gdyby leśnik przekazując informacje o lesie łączył różne dyscypliny wiedzy. Od odbiorców takiej edukacji oczekuje się zrozumienia procesów zachodzących w przyrodzie, umiejętności swobodnego operowania definicjami, łączenia różnych informacji, wyciągania wniosków, umiejętności krytycznego podejścia do treści nieprawdziwych i nienaukowych.
- Właściwe określenie odbiorców działań edukacyjnych ma na celu trafne sprecyzowanie sposobów i narzędzi do osiągnięcia celu. Edukatorów powinna cechować: indywidualność, elastyczność, kreatywność w dostosowaniu treści i metod. Odbiorcę edukacji leśnik powinien widzieć jako całość - człowieka o określonych potrzebach, konkretnych zainteresowaniach, wrażliwości i emocjach – tak, by trafić z przekazem informacji w sposób skuteczny, przyjazny, bez natarczywej propagandy.
- „Odczarowanie” drewna. Celem leśników powinna być taka edukacja, by społeczeństwo na nowo odkryło wartość drewna jako najlepszego z surowców - bo w pełni naturalnego i odnawialnego. Z
- Załoženiami edukacji jest kształtowanie wizerunku Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe (PGL LP) jako właściwego podmiotu umiejętnie zarządzającego

powierzonymi mu zasobami leśnymi oraz budowanie zaufania społecznego dla działalności zawodowej leśników

Fot. 4. Leśnik – edukator i specjalista (Fot. Kamila Czajka)

Fot. 5. Społeczne sadzenie lasu (Fot. Kamila Czajka)

Fot. 6. Edukacja na terenie Gospodarstwa Szkółkarskiego Bielawy (Fot. Magdalena Milewska)

3. CHARAKTERYSTYKA NATURALNYCH WALORÓW EDUKACYJNYCH NADLEŚNICTWA

Nadleśnictwa Dobrzejewice obejmuje swoim zasięgiem teren 8 gmin, w województwie kujawsko-pomorskim, gminy: Lubicz, Obrowo, Bobrowniki, Czernikowo, Fabianki, Lipno, Miasto Lipno i Miasto Toruń, zajmując powierzchnię 20,9 tys. ha. Zostało utworzone w dniu 31.12.1949 r. a w obecnych granicach istnieje od roku 1993.

Nadleśnictwo prowadzi trwale zrównoważoną gospodarkę leśną według planu urządzania lasu. Na terenie Nadleśnictwa Dobrzejewice przeważają siedliska borowe z panującą sosną. Tutejsze lasy są ostoją wielu gatunków zwierząt. Teren Nadleśnictwa stanowi zachodnią rubież wędrówek wilka. Na rzece Mień zdomował się bóbr. Żyje tu i bytuje łoś, jeleń, sarna, daniel, dzik. Lasy bogate są w zwierzynę drobną. Występuje tutaj bogactwo gatunkowe ptaków, z którego warto wymienić choćby zimorodka czy bielika. .

W październiku 2001 roku, z inicjatywy Nadleśnictwa, został utworzony rezerwat przyrody pod nazwą „Bór Wąkole im. prof. Klemensa Kępczyńskiego” chroniący unikalne już naturalne bory sosnowo-jałowcowe i ich pierwotny układ z sukcesją na wydmach. W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa znajduje się rezerwat ichtiologiczny „Rzeka Drwęca” chroniący wody Drwęcy i kilku jej dopływów z rybami łososiowatymi: łososiem, trocią, cęcią i pstrągiem. Do obszarów chronionego krajobrazu należą „Nizina Ciechocińska” (gm. Czernikowo) i „Dolina Drwęcy” (gm. Lubicz). Leśnicy chronią na tym obszarze pojedyncze wspaniałe stare drzewa o imponujących rozmiarach, takie jak dęby, graby, lipy. Ochroną prawną w postaci pomników przyrody obejmuje się także przyrodę nieożywioną: kem - „Zielona Góra” - charakterystycznie ukształtowaną rzeźbę terenu.

Cenne fragment nadleśnictwa, będące oazą bioróżnorodności obejmuje się innymi formami przyrody. W okresie 2004-2013 oprócz chronionych bagien w Leśnictwie Obrowo, powstały kolejne 2 użytki ekologiczne: „Zielona Kępa” - wyspa na Wiśle z zachodzącymi tam procesami naturalnej sukcesji (Leśnictwo Czernikowo) i bagno „Opólnica” (Leśnictwo Brzozówka). W roku 2006 utworzono zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Jar przy Strudze Lubickiej” i dwie strefy ochronne wokół gniazd bielika. W roku 2023 ustanowiono kolejne cztery strefy. Decyzją Komisji Europejskiej utworzono na tym terenie także 4 obszary Natura 2000 (z dyrektywy siedliskowej „Nieszawska Dolina Wisły”, „Cyprianka”, „Włocławska Dolina Wisły” i z dyrektywy ptasiej „Dolina Dolnej Wisły”). Informacja o występujących na

obszarze Nadleśnictwa obszarach chronionych jest przez Nadleśnictwo propagowana i wykorzystywana w szeroko rozumianej edukacji przyrodniczo-leśnej.

Teren nadleśnictwa posiada również walory o charakterze historycznym: granica prusko-rosyjska, bunkry z czasów II wojny światowej, mogiły zbiorowe i cmentarze ewangeliczne, dworek we Wąkolu (osada Leśnictwa Wąkole), zespół parkowo-dworski w Okrągłej z początku XX wieku.

Niewątpliwym walorem i atutem do przeprowadzenia edukacji społeczeństwa jest bogactwo lasów Nadleśnictwa w plody runa: grzyby i jagody. W okresie grzybobrania tereny leśne Nadleśnictwa odwiedza nawet 8000 ludzi. Edukacja w tym przypadku wiąże się przede wszystkim z propagowaniem zasad zachowania się w lesie, co w okresie akcji bezpośredniej ochrony przeciwpożarowej lasu (I kategoria zagrożenia pożarowego) ma olbrzymie znaczenie w zachowaniu trwałości tutejszych lasów.

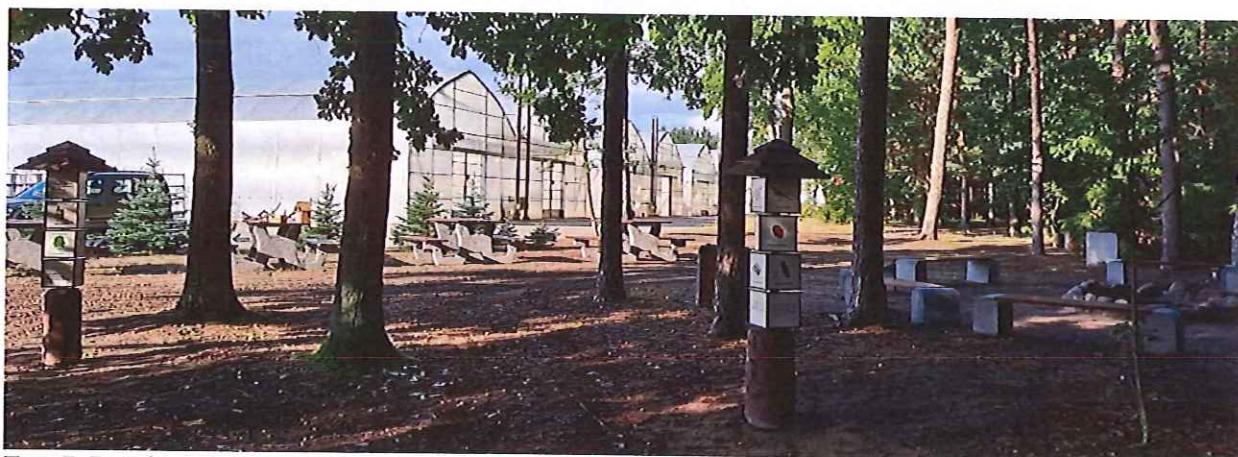
Bliskie sąsiedztwo dużych miast: Torunia i Włocławka oraz Lipna, uwypukla walory krajobrazowe i rekreacyjne Nadleśnictwa. W szczególności tereny Leśnictwa Bielawy są miejscem spacerów i aktywnych form spędzania czasu jak: joggingu czy nornic walking'u. Wykorzystując te walory, można w efektywny sposób edukować dorosłych. Sam fakt powszechnej dostępności lasów w Polsce jest przy tej okazji godzien przypominania. Sąsiedztwo miast decyduje o rozmiarze edukacji i ilości uczestników prowadzonej edukacji. Oferta lekcji terenowych w lesie jest **dla dzieci i młodzieży miejskich** jest najbardziej atrakcyjna.

4. BAZA EDUKACYJNA NADLEŚNICTWA

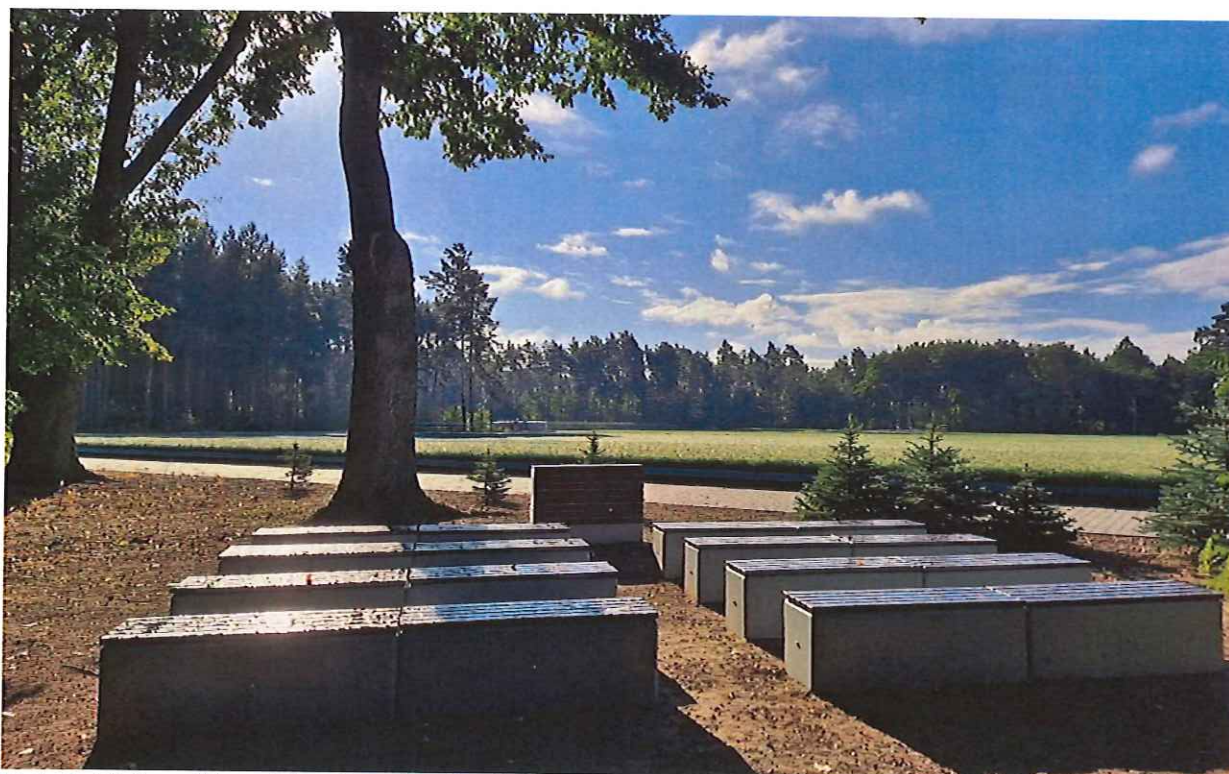
Nadleśnictwo Dobrzejewice planuje utrzymać dotychczasową infrastrukturę edukacyjną. Są to obiekty zlokalizowane na punktach/powierzchniach edukacyjnych w Leśnictwach: Bielawy, Obrowo, Komorowo oraz Wąkole.

4.1. Powierzchnia edukacyjna w Gospodarstwie Szkółkarskim Bielawy

Powierzchnia położona jest w granicach administracyjnych miasta Toruń, 300 m od przystanków komunikacji miejskiej, przy wielkim osiedlu mieszkaniowym „Rubinkowo” liczącym około 60 tys. mieszkańców. Szkołka leśna posiada miejsce wypoczynku składające się z: sali wykorzystywanej do celów edukacyjnych, wiaty, stołów wraz z ławkami, zielonej klasy, tablic edukacyjnych oraz miejsca do rozpalenia ogniska. Powierzchnia przygotowana jest jako powierzchnia dydaktyczna do edukacji przyrodniczo-leśnej.

Fot. 7. Powierzchnia edukacyjna w Gospodarstwie Szkółkarskim Bielawy (Fot. Kamila Czajka)

Fot. 8. Zielona klasa (Fot. Kamila Czajka)

Fot. 9. Tablica edukacyjna (Fot. Kamila Czajka)

Wyposażenie sali konferencyjnej znajdującej się na terenie szkółki w niezbędne urządzenia multimedialne - rozszerza ofertę nadleśnictwa w przedmiotowym zakresie. Edukacja „pod dachem” umożliwia prowadzenie zajęć bez względu na pogodę. Doskonałym zwieńczeniem atrakcyjności tego obiektu jest okoliczny las.

Fot. 10. Tablica edukacyjna (Fot. Kamila Czajka)

4.2. Ścieżka rowerowa w Leśnictwie Komorowo

Trasa rowerowa pod nazwą „Flora i fauna naszego lasu”, to pętla przeznaczona na zwiedzanie lasu i aktywny wypoczynek z wykorzystaniem kodów QR w edukacji leśnej.

Ścieżka znajduje się na terenie leśnictwa Komorowo, w niedalekiej odległości od miasta Lipno (5 km od granic miasta). Przebiega przez drzewostany borowe Nadleśnictwa Dobrzejewice - zaczyna się i kończy przy leśniczówce. Trasa pozwala odkryć zatopiony w kompleksie leśnym, malowniczy i charakterystyczny obraz dla okolicy, z bagnami, borówczyskami, aromatycznymi borami, które przeplatają tereny rolne. Trasa wynosi 9 km. Podzielona jest na 12 przystanków, gdzie zdobędziemy informację na temat otaczającego lasu i gospodarki leśnej prowadzonej przez leśników. Jest to ścieżka gruntowa, więc zawiera także trudne piaszczyste nawierzchnie.

Łączny przejazd trasy zajmie około 3 godziny.

Fot. 11. Tablica z kodem „QR” na trasie ścieżki (Fot. Kamila Czajka)

4.3. „Zielony Zakątek”

To punkt turystyczno–edukacyjny, zlokalizowany przy siedzibie Nadleśnictwa Dobrzejewice. Na terenie obiektu znajduje się wiata, miejsce na ognisko. Ten urokliwy zakątek położony jest w odległości 200 m od biura Nadleśnictwa. Wokół otacza go malowniczy bór. Punkt ten jest idealnym miejscem rekreacji, wypoczynku i aktywnej edukacji ekologicznej.

Fot. 12. „Zielony Zakątek” z miejscem na ognisko (Fot. Kamila Czajka)

4.4. Punkt edukacyjny Wąkole

Powierzchnia zlokalizowana przy dworku, będącym siedzibą Leśnictwa Wąkole. Na terenie tym znajdują się ławki i stoły oraz park z różnymi gatunkami drzew i krzewów. Miejsce jest wyrównane, z kostki granitowej – istnieje tu możliwość zorganizowania zajęć i ogniska. Niedaleko przepływa malownicza rzeka Mieć oraz lasy Leśnictwa Wąkole.

Fot. 13. Dworek Wąkole to siedziba leśnictwa. Obszar ten spełnia, także funkcje edukacyjne (Fot. Kamila Czajka)

4.5 Materiały edukacyjne

Nadleśnictwo Dobrzejewice posiada materiały i pomoce dydaktyczne do przeprowadzenia pogadanek i prelekcji opracowywane i wydawane przez Dyрекcję Generalną Lasów Państwowych oraz inne instytucje i zakłady związane z Lasami Państwowymi. W swoich zasobach Nadleśnictwo posiada bogaty księgozbiór obejmujący tematycznie zagadnienia z zakresu leśnictwa, ekologii, edukacji i ochrony przyrody. Nie posiada jak dotąd monografii dotyczącej Nadleśnictwa. Planuje się na bieżąco poszerzać posiadane materiały o publikacje i materiały zawierające treści atrakcyjne dla bieżącego odbiorcy. Zlecane są publikacje artykułów w lokalnej prasie, telewizji i rozgłośniach radiowych. Na bieżąco tworzone są treści edukacyjne na kanałach informacyjnych Nadleśnictwa:

- <https://dobrzejewice.torun.lasy.gov.pl/>
- <https://www.facebook.com/NadlesnictwoDobrzejewice>

Ponadto promuje się portale informacyjne takie jak:

- <http://www.czaswlas.pl/>
- <https://www.bdl.lasy.gov.pl/portal/mapy>

Fot. 14. Stoisko edukacyjno-promocyjne Nadleśnictwa Dobrzejewice (Fot. Kamila Czajka)

5. OBIEKTY EDUKACJI PRZYRODNICZEJ INNYCH PODMIOTÓW, ZNAJDUJĄCE SIĘ NA TERENIE NADLEŚNICTWA DOBRZEJEWICE

Przez teren nadleśnictwa przebiegają szlaki turystyczne i ścieżki rowerowe utworzone z inicjatywy innych instytucji i organizacji promujących edukację ekologiczną.

Na terenie Gminy Czernikowo znajduje się oznakowany szlak **rowerowy** (czerwony) biegnący z Czernikowa przez Witowąż, Pokrzywno, Wilcze Kąty, Nowogródek, Osówkę i z powrotem do Czernikowa. Trasa wiedzie przez malownicze tereny, zabytki i ślady bytności olęderskich osadników (Leśnictwo Czernikowo i Wylewy).

Ponadto przez lasy Nadleśnictwa przebiega ścieżka rowerowa prowadząca z Torunia do Osieka na Wisłą, dalej do Obrowa i Czernikowa oraz tzw. Wiślana Trasa Rowerowa - częściowo biegnąca wzdłuż Wisły, łącząca Beskidy z Bałtykiem.

Kolejną trasą rowerową znajdującymi się na terenie administracyjnym nadleśnictwa jest trasa zielona, relacji: Toruń – Radomno o długości 130 km (fragment Leśnictwa Bielawy).

Pieszy szlak żółty o randze międzynarodowej E11 biegnący od Torunia m.in. przez miejscowości Brzozówka, Szembekowo, dalej Golub-Dobrzyń i Brodnicę do miejscowości Radomno przechodzi przez tereny leśne Leśnictwa Brzozówka. Szlak pieszy do uprawiania nordic walking przebiega zaś przez tereny Leśnictw: Brzozówka, Obrowo, Osiek i ma formę pętli o różnych dystansach.

Na terenie Nadleśnictwa Dobrzejewice, **nie ma obiektów edukacji przyrodniczej innych podmiotów**. Najbliższą, położoną poza granicami administracyjnymi Nadleśnictwa jest: Leśna Szkoła na Barbarce prowadzona przez Stowarzyszenia „Tilia”. Podmioty, bądź instytucje, których działalność w części pokrywa się z celami edukacji przyrodniczej - są położone bezpośrednio w Toruniu. Są to m.in.: Ośrodek Edukacji Przyrodniczo-Ekologicznej znajdujący się przy Ogrodzie Zoobotanicznym w Toruniu, Centrum Nowoczesności Młyn Wiedzy w Toruniu, Centrum Edukacji Ekologicznej Miejskiego Przedsiębiorstwa Oczyszczania EcoKid w Toruniu.

Działalność edukacyjną w wymiarze przyrodniczo-kulturowym prowadzi Stowarzyszenie „Czyż Nie” z Czernikowa m.in. w miejscowości Włęcz (m.in. przy starej olęderskiej chacie) oraz Stowarzyszenie „Nasze Silno”, które organizuje m.in. wrześniowe spacerzy ornitologiczne przy punkcie czerpania wody na Wiśle w miejscowości Silno czy

opracowuje trasę ścieżki historyczno-przyrodniczej, która będzie przebiegać także przez nadwiślańskie tereny Nadleśnictwa. Stowarzyszenie Gmin Ziemi Dobrzyńskiej z siedzibą w Dobrzyniu nad Wisłą organizuje na terenie Nadleśnictwa wyprawy piesze i rowerowe dla swoich członków i sympatyków (np. teren Leśnictwa Wąkole) oraz konferencje, na które Nadleśnictwo Dobrzejewice jest zapraszane. W miejscowości Złotoria funkcjonuje skansen Muzeum Etnograficznego im. Marii Znamierowskiej-Prüfferowej. Jest to drewniana zagroda rybacko-rolnicza, nieopodal której – przy ujściu Drwęcy znajduje się wieża widokowa oraz przystań wodna z miejscem na ognisko. W miejscowości Osiek nad Wisłą działa Osiecka Izba Regionalna oraz znajduje się malowniczy taras widokowy nad Wisłą, który gromadzi miłośników przyrody na różnego rodzaju lokalnych piknikach, festynach, plenerach.

6. PARTNERZY W ZAKRESIE EDUKACJI LEŚNEJ SPOŁECZEŃSTWA

Partnerem strategicznym działań edukacyjnych Nadleśnictwa Dobrzejewice są placówki dydaktyczne: przedszkola, szkoły podstawowe, ponadpodstawowe, uczelnie wyższe – wymienione już w niniejszym opracowaniu. Niemniej coraz większą wagę w edukacji przyrodniczo-leśnej odgrywają dorośli, edukowani w środowiskach lokalnych – m.in. w trakcie spotkań z OSP, KGW, na zebraniach soleckich, lokalnych imprezach kulturalno-oświatowych czy sportowo-rekreacyjnych.

7. PLANY ROCZNE DZIAŁALNOŚCI EDUKACYJNEJ

Program edukacji leśnej opracowany został na lata 2024-2033. W poszczególnych latach opracowane zostaną plany szczegółowe, jako załącznik do „Programu...”

8. SPRAWOZDANIA ROCZNE Z DZIAŁALNOŚCI EDUKACYJNEJ

Bieżąca sprawozdawczość prowadzona w biurze nadleśnictwa zgodnie z Zarządzeniem nr 57 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z 9 maja 2003 roku.

Załącznik nr 1 - Protokoły z posiedzeń KOMISJI „Programu edukacji leśnej społeczeństwa w Nadleśnictwie Dobrzejewice”

Sporządziła: Kamila Czajka

Protokół z posiedzenia Komisji

„Programu edukacji leśnej społeczeństwa w Nadleśnictwie Dobrzejewice” w składzie:

Ze strony Lasów Państwowych:

- Weronika Wróblewska – Spec SL ds. edukacji przyrodniczo-leśnej, Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Toruniu,
- Kamila Czajka – St. Spec. SL ds. urządzania lasu, LMN, edukacji i turystyki, Nadleśnictwo Dobrzejewice,

Ze strony instytucji zewnętrznych:

- Jolanta Sadowska– Soltys wsi Dobrzejewice,
- Ryszard Ałtyn – Dyrektor Szkoły Podstawowej w Osówce,
- Tomasz Kozłowski – kierownik referatu utrzymania zieleni Urzędu Miasta w Toruniu.

W dniu 30.03.2023 roku w siedzibie Nadleśnictwa Dobrzejewice, w miejscowości Zwaly 101, odbyło się spotkanie dotyczące wypracowania założeń do sporządzenia „Programu edukacji leśnej społeczeństwa w Nadleśnictwie Dobrzejewice” na lata obowiązywania Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Dobrzejewice: 2024-2033 (lista obecności w załączeniu).

Posiedzenie zorganizowano zgodnie z zapisami Zarządzenia Nr 57 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 9 maja 2003 roku w sprawie wytycznych prowadzenia edukacji leśnej społeczeństwa w Lasach Państwowych (ZO-733-6/03).

Członkowie Komisji debatowali nad treścią tworzonego wspólnie dokumentu.

Na wstępie, Kamila Czajka przedstawiła dotychczasową działalność Nadleśnictwa Dobrzejewice w zakresie edukacji leśnej z ostatnich 9 lat.

Średnia ilość odbiorców edukacji przekracza rozmiar 6 tys. osób rocznie (z uwzględnieniem lat pandemii). Nadleśnictwo, ze względu na sąsiedztwo z Toruniem, ma ogromne potrzeby budowania i utrzymywania dobrych relacji ze społeczeństwem (współpraca z licznymi podmiotami) jak również działań profilaktycznych o znaczeniu informacyjnym, edukacyjnym i wychowawczym. Wiąże się to z potrzebą dużych sił i środków, w szczególności, że na terenie nadleśnictwa trwa intensywna rozbudowa przyłesnych osiedli (tzw. „sypialnie dla Torunia”) oraz napływ ludności miejskiej na tereny wiejsko-leśne. Wiąże się to z częstymi incydentami związanymi z negatywnymi nastrojami społecznymi w stosunku do prowadzonej gospodarki leśnej.

W następstwie przeprowadzonych rozmów Komisja wypracowała następujący zakres i założenia edukacji leśnej społeczeństwa, do realizowania w miarę możliwości na poziomie nadleśnictwa:

1. Baza edukacyjna

Proponuje się utrzymać dotychczasowe punkty edukacyjne w Leśnictwach: Bielawy, Obrowo, Komorowo oraz Wąkole.

W planach perspektywicznych należy zauważyć i wykorzystać potencjał bardzo dużego zainteresowania mieszkańców Torunia - zajęciami edukacyjnymi na szkółce. Zauważono potrzebę profesjonalnego miejsca/przestrzeni/centrum leśnej edukacji prowadzonej przez leśników dla mieszkańców miast, w którym mówiono by, o potrzebie gospodarki leśnej. W miejscu tym, wzorując się na tzw. wioskach tematycznych, eko-fermach i różnego typu agroturystycznych punktach, które cieszą się dużym zainteresowaniem, dzieci i dorośli mieliby okazję doświadczyć drewna, jego brak i jego wartość jako surowca odnawialnego. Takie miejsca to czasem jedyna okazja dla tych osób, by podejrzeć „skąd bierze się mleko” i doświadczyć, że „drewno jest z lasu”.

W związku z odwiedzaniem powierzchni edukacyjnej w Gospodarstwie Szkółkarskim Bielawy przez grupy dzieci i dorosłych ze szkół specjalnych z Torunia, w tym osoby z niepełnosprawnościami czy autyzmem, zauważono potrzebę stworzenia profesjonalnej przestrzeni dla takich osób z dostosowaniem do sensorycznego odbioru lasu i treści przyrodniczych (nowatorska inicjatywa na skalę regionalną i ponadregionalną) - na miarę możliwości uzyskania wsparcia merytorycznego i finansowego ze źródeł zewnętrznych.

2. Materiały edukacyjne

Wskazuje się na potrzebę przygotowania makiet/tablic/gablot o tematyce stricte związanej z gospodarką leśną, w tym posiadanie egzemplarza w nadleśnictwie z możliwością wypożyczenia do szkół.

3. Działania edukacyjne

Uczestnicy spotkania zaakcentowali wartość leśnych spacerów edukacyjnych oraz warsztatów jako najlepszych metod na przekazywanie wiedzy. Należy kontynuować udział leśników ze stoiskiem w akcjach edukacyjnych i wydarzeniach. Należy kontynuować komunikację i edukację poprzez multimedia, w tym portale społecznościowe – strona internetowa i facebook.

4. Partnerzy

Wnioskuje się o utrzymanie dotychczasowego poziomu współpracy z instytucjami, szkołami, stowarzyszeniami, grupami zainteresowania. Tak jak dotąd leśnicy powinni najbardziej angażować się we współpracę z lokalnymi mieszkańcami (w tym dorosłymi!) z terenu Nadleśnictwa - na poziomie sołectw, gmin, miast.

5. Wydawnictwa w nadleśnictwie

Ze względu na brak lub przestarzałość formy i treści na posiadanych ulotkach Nadleśnictwa, istnieje potrzeba stworzenia przyjaznych dla odbiorcy form, wizualizację skomplikowanych zagadnień poprzez przygotowanie:

- ulotki informacyjno-edukacyjnej o Nadleśnictwie;
- ulotki informacyjno-edukacyjnej o Gospodarstwie Szkółkarskim Bielawy;
- mapy przyrodniczo-turystycznej z treściami edukacyjnymi Nadleśnictwa;
- albumu z opisem przyrodniczym i edukacyjnym zdjęć wykonanych na terenie Nadleśnictwa.

6. Walory przyrodniczo-leśne

Atutami przyrodniczo-krajobrazowymi terenu Nadleśnictwa jakie akcentowano podczas prac komisji były: rzeka Wisła i las. Las borowy na wydmach z niewielkim podszytem to typ lasu, który jest najchętniej odwiedzany przez ludzi – przejrzysty, pro-zdrowotny i neutralizujący wpływ stresu na życie człowieka. Drzewa wytwarzają fitoncydy, czyli naturalne substancje bakteriobójcze i grzybobójcze. Sosnowe olejki eteryczne działają bakteriobójczo, rozgrzewająco, antydepresyjnie, uspokajająco, przeciwwirusowo. To także źródło surowca drzewnego dla okolicznych mieszkańców i lokalnych tartaków, o czym nie można zapominać.

Lasy wokół Torunia to bufor i najbliższe naturalne miejsce do wypoczynku (także aktywnego) w lesie dla mieszkańców miasta.

7. Cele edukacji

- Edukacja prowadzona przez leśników nie powinna być tylko nauczaniem przyrodniczym. Poznawanie poszczególnych elementów przyrody to nie cel – ale narzędzie, do uświadamiania procesów zachodzących w przyrodzie i korzyści jakie człowiek czerpie z lasu. Należy skupić się w edukacji dotyczącej gospodarki leśnej na grupie dorosłych odbiorców.
- W działalności edukacyjnej Nadleśnictwa, warto uwzględnić lokalne atrakcje przyrodnicze, turystyczne ale także te kulturowe i historyczne. Dbając o zachowanie pamięci i lokalnej historii, należy dotrzeć i rozpowszechnić informację na temat postaci miejscowego leśnika o nazwisku Łącki, który odznaczył się konspiracyjną działalnością w ramach struktur Armii Krajowej.
- Należy wdrażać holistyczne podejście do lasu jako ekosystemu. Dobrze, gdyby leśnik przekazując informacje o lesie łączył różne dyscypliny wiedzy. Od odbiorców takiej edukacji oczekuje się zrozumienia procesów zachodzących w przyrodzie, umiejętności swobodnego operowania definicjami, łączenia różnych informacji, wyciągania wniosków, umiejętności krytycznego podejścia do treści nieprawdziwych i nienaukowych.
- Właściwe określenie odbiorców działań edukacyjnych ma na celu trafne sprecyzowanie sposobów i narzędzi do osiągnięcia celu. Edukatorów powinna cechować: indywidualność, elastyczność, kreatywność w dostosowaniu treści i metod. Odbiorcę edukacji leśnik powinien widzieć jako całość - człowieka o określonych potrzebach, konkretnych zainteresowaniach, wrażliwości i emocjach – tak, by trafić z przekazem informacji w sposób skuteczny, przyjazny, bez natrączywej propagandy.
- „Odczarowanie” drewna. Celem leśników powinna być taka edukacja, by społeczeństwo na nowo odkryło wartość drewna jako najlepszego z surowców - bo w pełni naturalnego i odnawialnego.

Ponadto założeniami edukacji są:

- popularyzacja w opinii publicznej wiedzy o ekosystemie leśnym oraz wielofunkcyjnej i zrównoważonej gospodarce leśnej,
- podnoszenie mentalności ludzi w zakresie racjonalnego i odpowiedzialnego korzystania z wszelkich funkcji lasu,
- uświadamianie konieczności przestrzegania norm, zakazów i nakazów obowiązujących w lesie,
- przedstawienie działalności Lasów Państwowych w ochronie przyrody i środowiska przyrodniczego,
- budowanie zaufania społecznego dla działalności zawodowej leśników,
- kształtowanie wizerunku Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe (PGL LP) jako właściwego podmiotu umiejętnie zarządzającego powierzonymi mu zasobami leśnymi.

Na tym spotkanie Komisji zakończono.

Protokolowała: Kamila Czajka

Lista obecności z pierwszego posiedzenia

Komisji "Programu edukacji leśnej społeczeństwa w Nadleśnictwie Dobrzejewice"

odbytego w dniu dnia 30.03.2023 r. w Nadleśnictwo Dobrzejewice, Zawaly 101.

Lp.	Nazwa instytucji/urzędy/stowarzyszenia lub osoba fizyczna	Imię i Nazwisko	Podpis
1	Szkoła Podstawowa im. ^{Tam} Matki Osobce	Ryszard Fityr	
2	Sołectwo Dobrzejewice	Helena Sadowska	
3	RDLP w Toruniu	Weronika Wróblewska	
4	Nadleśnictwo Dobrzejewice	Krzysztof Czajka	
5	URZĄD MIASTA TORUNIA	TOMASZ KOTOWSKI	

Toruń, dnia 03.08.2023 r.

Protokół z posiedzenia Komisji

„Programu edukacji leśnej społeczeństwa w Nadleśnictwie Dobrzejewice” w składzie:

Ze strony Lasów Państwowych:

- Weronika Wróblewska – Spec SL ds. edukacji przyrodniczo-leśnej, Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Toruniu,
- Kamila Czajka – St. Spec. SL ds. urządzania lasu, LMN, edukacji i turystyki, Nadleśnictwo Dobrzejewice,

Ze strony instytucji zewnętrznych:

- Jolanta Sadowska – Sołtys wsi Dobrzejewice,
- Ryszard Allyn – Dyrektor Szkoły Podstawowej w Osówce,
- Tomasz Kozłowski – kierownik referatu utrzymania zieleni Urzędu Miasta w Toruniu.

Jako gość w ramach konsultacji społecznych:

- Magdalena Kwiatkowska – emerytowany nauczyciel LO we Włocławku, działaczka ekologiczna.

W dniu 03.08.2023 roku w Gospodarstwie Szkółkarskim Bielawy został przedstawiony uczestnikom spotkania dokument: „Program edukacji leśnej społeczeństwa w Nadleśnictwie Dobrzejewice” na lata 2024-2033. Komisja przyjęła założenia i dane zawarte w programie do realizacji na okres 10 lat.

Protokół po odczytaniu podpisano.

Członkowie Komisji:

1. Weronika Wróblewska

.....
Weronika Wróblewska

2. Kamila Czajka

.....
Kamila Czajka

3. Jolanta Sadowska

.....
Jolanta Sadowska

4. Ryszard Allyn

.....
Ryszard Allyn

5. Tomasz Kozłowski

.....
Tomasz Kozłowski

Gość w ramach konsultacji społecznych:

1. Magdalena Kwiatkowska

.....
Magdalena Kwiatkowska

Protokołowała:

.....
Kamila Czajka

Allyn
Dyrektor Nadleśniczy
Nadleśnictwo Dobrzejewice
Zatwierdził:
Allyn
Jarosław Kuczej